

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@ym.fi

Viite Lausuntopyyntö 19.5.2017, YM036:00/2016

Lausunto turvetuotannon tarkkailuohjeesta, ehdotus 18.5.2017

Ympäristöministeriön asettaman turvetuotannon ympäristön- ja luonnonsuojelun kansallisen koordinoinnin yhteistyöryhmän toimeksiannosta on vuonna 2016 käynnistetty Turvetuotannon tarkkailuoppaan (2006) päivitys vastaamaan nykyisiä vaatimuksia ja käytäntöjä. Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa laaditusta turvetuotannon tarkkailuohje-ehdotuksesta, joka on päivätty 18.5.2017.

Kappaleen alussa tummennettuna oleva numero ja teksti viittaavat tarkkailuohje-ehdotuksen lukuun, mikäli kyseisessä kappaleessa esille tuotu asia on kohdennettavissa johonkin tiettyyn lukuun tai lukuihin.

2. Turvetuotantoalueiden ennakkotarkkailu Lapin ELY-keskus toteaa ennakkotarkkailun olevan keskeisessä roolissa turvetuotannon vaikutusten tarkkailussa. Ilman riittävää ennakkotarkkailutietoa turvetuotannon vaikutusten arviointi on usein epävarmaa. Usein on vaikeaa, ellei mahdotonta, sijoittaa turvetuotannon vesistö tarkkailun ylä- ja alapuolinen näytepiste siten, että muulla maankäytöllä ei olisi vaikutusta mahdolliseen vedenlaadun eroon näytepisteiden välillä. Samalle alueelle tulee varsin usein vastaavankaltaista kuormitusta myös maa- ja/tai metsätaloudesta. Lisäksi ennen turvetuotannon aloittamista tulee selvittää mahdollisten happamien sulfaattimaiden esiintyminen niillä alueilla, missä happamien sulfaattimaiden esiintyminen on mahdollista. Happamien sulfaattimaiden kartoitus tulee lisätä esitettyyn tarkkailuohje-ehdotukseen ennakkotarkkailua koskevaan lukuun.

3. Turvetuotantoalueiden käyttö- ja päästötarkkailu Turvetuotannon päästötarkkailu toteutetaan usein yhteistarkkailuna. Toisaalta ympäristöluvista annetaan joskus hyvinkin yksityiskohtaisia ja toisistaan poikkeavia päästötarkkailumääräyksiä. Lapin ELY-keskus toteaa yksityiskohtaisten lupamääräysten ja yhteistarkkailun

yhteensovittamisen olevan haasteellista. Tarkkailun raportointia tulisi kehittää siten, että lupamääräysten toteutuminen suokohtaisesti olisi helposti nähtävissä. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan raportoinnin laatuun tulee kiinnittää huomiota. Raportointia tulee selkeyttää ja yksinkertaistaa siten, että keskeiset asiat on helposti löydettävissä.

3.2.1. Vesimäärän mittaus Tarkkailuohje-esityksessä puhutaan jatkuvatoimisesta vedenkorkeudenmittauksesta, jonka avulla virtaamaa mitataan. Koska muunkinlaisia tekniikoita virtaaman mittaamiseen on olemassa, esittää Lapin ELY-keskus, että käytettäisiin esimerkiksi sanamuotoa ”jatkuvatoimisen mittauksen mahdollistavia mittalaitteita”. Lisäksi tähän kohtaan tulee lisätä, että näytteenottajan on tunnettava käytetyn mittalaitteen toimintaperiaate, jotta hän voi arvioida mittaustuloksen oikeellisuuden ja kirjata mahdolliset puutteet ja virhelähteet mittauksessa.

3.2.2 Kuntoonpanovaiheen päästötarkkailu, 3.2.8. Puhdistusteho ja pitoisuuden raja-arvot Puhdistustehon osalta on ohjeistettu, että näyte otetaan ja teho lasketaan ottamalla vesinäyte laskeutusaltaan jälkeen ennen pintavalutuskenttää tai muuta tarkkailtavaa vesienkäsittelyrakennetta. Lapin ELY-keskuksen mielestä tässä on tarpeetonta eritellä vesienkäsittelymenetelmiä. Parempi sanamuoto olisi: ”Mikäli luvassa on reduktiovaade, vesinäyte otetaan myös ennen tarkkailtavaa vesienkäsittelyrakennetta.” Lapin ELY-keskus ei näe puhdistustehon tarkkailua useinkaan tarpeellisena vesiympäristön tilan kannalta, mutta luvissa on kuitenkin määräyksiä puhdistustehoon liittyen. Tärkeämpää on, että lähtevän veden laatu ja kuormitus ovat alapuolisen vesistön sietokyvyn rajoissa. Puhdistustehon tarkkailuun liittyy epävarmuutta niin näytteenoton kuin laskennankin suhteen. Luotettava reduktioprosentin määrittäminen edellyttäisi usein varsin mittavaa näytteenottoa, mitä Lapin ELY-keskus ei näe kustannustehokkaana tarkkailukeinona. Oleellisempaa on saada luotettava tieto kuormituksesta.

3.2.2 Kuntoonpanovaiheen päästötarkkailu, 3.2.3. Tuotannon aikainen päästötarkkailu Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sameuden mittaus kaikista päästötarkkailun näytteistä ei tuo lisäarvoa. Sanamuoto tapauskohtaisesti päästötarkkailussa määritettävistä analyyseistä on turhan rajaava, parempi sanamuoto olisi esimerkiksi: ”Tapauskohtaisesti tarvittaessa voidaan lisäksi määrittää esimerkiksi ...”.

3.2.6 Päästöjen laskenta Tarkkailuohje-ehdotuksessa sanotaan, että näytteenottopäivän päästöt (kg/d) lasketaan kertomalla pitoisuus vuorokauden keskivirtaamalla. Tässä pitäisi kaikeksi olla vuorokausivirtaama, ei vuorokauden keskivirtaama.

3.2.6. Päästöjen laskenta Lapin ELY-keskuksen näkemys on, että mikäli tarkkailtavan kohteen mittapadon valuma-alueella on muussa maan

käytössä olevaa aluetta, tulee se ensisijaisesti rajata ojituksin pois valuma-alueesta. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulee harkita kohteen soveltumista tarkkailuun ylipäätään. Mikäli tarkkailua kuitenkin jatketaan, ei ominaispäästöjen laskennassa voida vähentää pinta-alasta muussa maankäytössä olevaa aluetta, koska se johtaa virheelliseen tulokseen. Tällöin tulee tulosten tulkinnassa ottaa huomioon se, että mittapadon valuma-alueella on myös muuta maankäyttöä. Tällaista kohdetta ei pidä käyttää muiden turvetuotantoalueiden päästöjen arvioimiseen.

3.2.7 Päästöjen arvioiminen, kun tuotantoalue ei ole tarkkailussa

Tarkkailuohje-ehdotuksessa sanotaan: "Alueelliset ominaiskuormitusluvut saadaan laskemalla valittujen tarkkailukohteiden mitattujen päästöjen keskiarvot." Lapin ELY-keskus huomauttaa, että alueelliset ominaiskuormitusluvut tulee laskea vesienkäsittelymenetelmäkohtaisesti. Laskennallisessa päästöjen arvioinnissa tulisi aina muistaa suuri suokohtainen vaihtelu päästötasossa. Erityisesti selvästi yleisestä tasosta poikkeavien kohteiden kuormituksesta tulisi aina olla raportissa maininta, jos laskentatulokset antaa aiempien tarkkailutietojen perusteella virheellisen kuvan kyseisen kohteen todellisesta päästötasosta.

4. Turvetuotannon vaikutustarkkailut Tarkkailuohje-ehdotuksessa on kuvattu useita erilaisia turvetuotannon vaikutustarkkailun menetelmiä. Ohjeeseen tulisi täydentää, milloin erityyppisiä tarkkailuja tulisi käyttää ja minkälaisissa tapauksissa kyseisellä menetelmällä pystytään osoittamaan turvetuotannosta aiheutuneet vaikutukset.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan turvetuotannon tarkkailua kokonaisuutena tulisi pystyä kohdentamaan nykyistä paremmin oleellisiin paikkoihin ja vaikutuksiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tuija Hilli ja ratkaissut Ympäristönsuojeluyksikön päällikkö Eira Luokkanen. Asiakirjan valmisteluun ovat osallistuneet lisäksi vesihuoltotarkastaja Risto Romakkaniemi ja ympäristöinsinööri Tarmo Oikarinen. Asiakirja toimitetaan vain sähköisesti.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hilli Tuija 29.06.2017 14:55

Hyväksyjä Luokkanen Eira 29.06.2017 14:56